Posudek diplomové práce

Ivy Jestřábové

Tristram Shandy: A Cock and Bull Story –
the Novel and its Film Adaptaion
(2008)

Iva Jestřábová ve své práci srovnává slavný román Laurence Sterna (1767) s jeho filmovou verzí režiséra Michaela Winterbottoma (2006) nazvanou A Cock and Bull Story (název je citací ze Sternova románu). Film Michaela Winterbottoma se od bezpočtu jiných filmových zpracování románových předloh liší tím, že Sternův Tristram Shandy se filmovému zpracování v mnohém ohledu vzpírá. Je tomu tak především proto, že Tristram Shandy je dílo sebereflexívní, román o románu, psaní o psaní a zásadní otázkou je, jak tyto bytostně literární, matarománové postupy převést do filmové řeči. Michael Winterbottom problém vyřešil tak, že natočil film o natáčení filmu. Iva Jestřábová proto právem řadí film k podobným pokusům „přeložit" řeč románovou do řečí filmové, především k filmům Francouzova milenka a Orlando.

Práce citlivě zvažuje přínos i jistá omezení Winterbottomovy filmové verze Sternova románu, zvažuje žánr obou děl, proměny postav v knize a ve filmu, filmovou verzi zápletky a struktury a zvláštní pozornost věnuje sexualitě, humoru a sentimentu v románě a filmu.

Iva Jestřábová napsala zajímavou a podnětnou srovnávací studii literatury a filmu, při čemž z práce je jasně patrný její vlastní pozitivní hodnocení Winterbottomovy filmové adaptace. Velmi cenné je, že i přes tyto zjevné sympatie k filmové verzi románu Iva Jestřábová vidí i řadu posunů i redukcí, k nimž ve filmové verzi dochází. Její komentáře k těmto posunům patří k nejzajímavějším pasážím její práce.

K celkově zdařilé práci mám několik otázek, které předkládám jako podněty k diskusi na veřejné obhajobě:

1) Domnívám se, že rozboru románu Tristram Shandy mohla (a měla) být věnována detailnější pozornost. Zvlášť v práci postrádám rozbor řeči a stylu Tristrama Shandyho, což by byl zajímavý odrazový

můstek pro komentáře o filmové verzi. Právě detailní analýza románové předlohy by měla srovnávací práci tohoto druhu odlišovat od prací, které nepochybně vznikají na FAMU a jiných institucích. Srovnání řeči knih a filmu by si nepochybně zasloužilo zvláštní kapitolu (stejně jako „zmrazená gesta", která se zfilmování přímo nabízejí). Možná ale je důvod, který Ivu Jestřábovou vedl k tomu, proč řeč (na rozdíl od postav, struktury a zápletky) zůstala v její práci stranou. Jaký je?

2) Přál bych si, aby Iva Jestřábová na obhajobě detailněji komentovala rozdíly mezi filmovými verzemi Tristrama Shandyho, Francouzské milenky a Orlanda. Je sice pravda, že všechny tyto filmy zacházejí s překladem metarománových postupů do jazyka filmu (o tom se v práci píše), ale tím se problém nevyčerpává. Narativita Francouzovy milenky i Orlanda je zcela jiná než narativní skruktura Tristrama Shandyho. V čem a jak se to promítá do filmových verzí?

3) V Kapitole o pojetí času (4. 1.) mi scházely konkrétnější odkazy jednak ke Sternově návaznosti Locka a jeho asociační teorie a k modernistickému pojetí času. Je možno komentovat při obhajobě?

4) S tím velmi úzce souvisí i otázka „proudu vědomí", které je na teoriích času přímo závislé. Čím se liší Sternův „proud vědomí" od modernistických postupů inspirovaných Bergsonem a W. Jamesem (např. v prózách V. Woolfové)? Co se děje s tímto „proudem vědomí" ve filmu?

5) Jak hodnotí Iva Jestřábová válečné scény bitvy u Namuru ve filmové verzi T. S.?

6) Je skutečně Mrs Shandy ve Sternově románu „dull" a „unimpressionable" (str. 21) a je Walter Shandy skutečně „obětí hloupé ženy („a victim of the silly woman", str. 22). Není zde poněkud podceněna Sternova ironie?

Práci doporučuji k obhajobě. Hodnocení práce bude záležet na průběhu obhajoby, předběžně práci hodnotím mezi „výbornou" a „velmi dobrou".

Prof. PhDr. Martin Hilský, CSc

20. 1. 2008 v Praze